

Welkom

José van der Loop
Balance & Result
'Organisatie Adviseurs
voor de bouw'

Balance & Result

Organisatie adviseurs voor de bouw

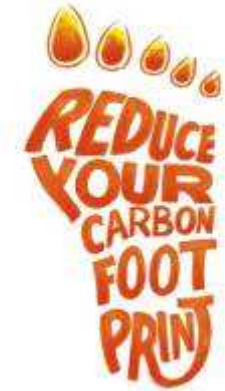
- **Strategie en markt**
(bijv. nieuwe business, groene marketing)
- **Organisatie en processen**
(bijv. innovatief aanbesteden, procesverbetering, risicomanagement)
- **Informatiemanagement**
(bijv. ERP-implementatie)
- *Rollen: advies, onderzoek, procesmanagement*

Balance & Result José van der Loop

- Werkervaring:
 - Installatiebedrijven
 - Ballast Nedam
 - Balance & Result
- Kernwoorden: bouw, beleid, marketing, aanbesteden, communicatie, duurzaamheid, implementatie

Agenda

- Waar zijn opdrachtgevers mee bezig
- Hoe kunnen marktpartijen zich voorbereiden
- Hoe kunnen marktpartijen ervoor zorgen dat ze 'top of mind' staan bij opdrachtgevers

REDUCE
YOUR
CARBON
FOOT
PRINT

Duurzaam Inkopen: Waar zijn opdrachtgevers mee bezig?

Innovatief aanbesteden

Kenmerken Innovatief Aanbesteden

- Open vraag (functionele vraagspecificatie)
- **Markt bedenkt oplossing**
- Prijs kwaliteit minimaal 50-50
- Realisatie op afstand
- Risico bij markt neerleggen!

Recente ontwikkelingen

- EMVI
- Gunnen op waarde
- Innovatief aanbesteden
- De markt, tenzij ...
- Bouwteam
- D&C, DBM, DB(F)MO contracten
- 80-20
- Duurzaam inkopen

Woningstichting Beter Wonen te Almelo

Audit voor bouwbedrijf bij corporaties

Investeert in duurzaamheid door:

- Alle stakeholders bij ontwerp en realisatie te betrekken
- Bouwbedrijf direct aan tafel
- Duurzaamheid is ook educatie in de wijk
- Open vragen: moeten we voor 30 of 100 jaar bouwen i.v.m. krimp
- MVO aannemers hebben een pré
- 50% van de jongeren in de buurt startkwalificatie
- Groen gesloopte flats (stopcontacten weer in een doosje)
- Recyclen met werklozen
- Systems engineering

Ga in regelmatig in gesprek met klanten, weet wat er leeft!

Want, kijk wat bijv. Gemeente Amsterdam vraagt:

Mogelijke vragen aan de leveranciers:

Algemeen

- Wat zijn ontwikkelingen ten aanzien van duurzaamheid? Denk bijvoorbeeld aan:
 - Sociale aspecten zoals arbeidsomstandigheden voor werknemers of werkgelegenheid en/of stageplekken voor specifieke doelgroepen
 - Ketenbeheer van de leverancier: voelt deze zich verantwoordelijk over de hele keten (productie, transport, eindafwerking, aflevering)? Hoe milieuvriendelijk zijn de toeleveranciers / onderaannemers en vindt er controle plaats?
 - Relevante ontwikkelingen in de nabije toekomst die milieuwinst opleveren en waar in het bestek mogelijk op geanticipeerd kan worden.
- Is het mogelijk om naar een milieuzorgsysteem (ISO 14001 / EMAS) of een ARBO zorgsysteem (OHSAS 18001) te vragen in uw branche?
- Hoe kunnen de gevraagde leveringen milieuvriendelijk vervoerd worden: meer openbaar vervoer, minder milieuvervuilende (vracht)auto's, kortere transportafstanden, of een hogere beladingsgraad?

10

Gemeente Amsterdam

Vragen over levering / werk / dienst

- Welke duurzaamheidseisen kunnen aan de levering / dienst / werk worden gesteld? Denk aan:
 - Keurmerken of certificaten
 - Een langere levensduur ten opzichte van een vergelijkbaar product
 - Besparingen tijdens gebruik (op water of energie) ten opzichte van een vergelijkbaar product
 - Recyclebare of herbruikbare verpakkingen of het hebben van een retoursysteem
 - Het noodzakelijke onderhoud opdat het product zo lang (en zo zuinig) mogelijk blijft werken
- Heeft uw duurzame product / dienst / werk zich al in de praktijk bewezen? Wat zijn de eventuele voordelen / risico's?
- Wat gebeurt er met het product in de afvalfase?
 - Kan het (gedeeltelijk) hergebruikt worden of gerecycled? Kan de aanbieder het product terugnemen na gebruik?
 - Is het product demontabel en zijn de verschillende onderdelen te hergebruiken of te recycelen? Wie organiseert dit en hoe gebeurt dat?

Productie

- Worden de fundamentele arbeidsnormen van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) (gericht op het uitbannen van uitbuiting) toegepast en gecontroleerd? Informatie is te vinden op de website van deze organisatie (zie verwijzing in hoofdstuk 4).
- In welke mate is het mogelijk om het gebruik van schadelijke stoffen bij de productie of assemblage van het product te vermijden?

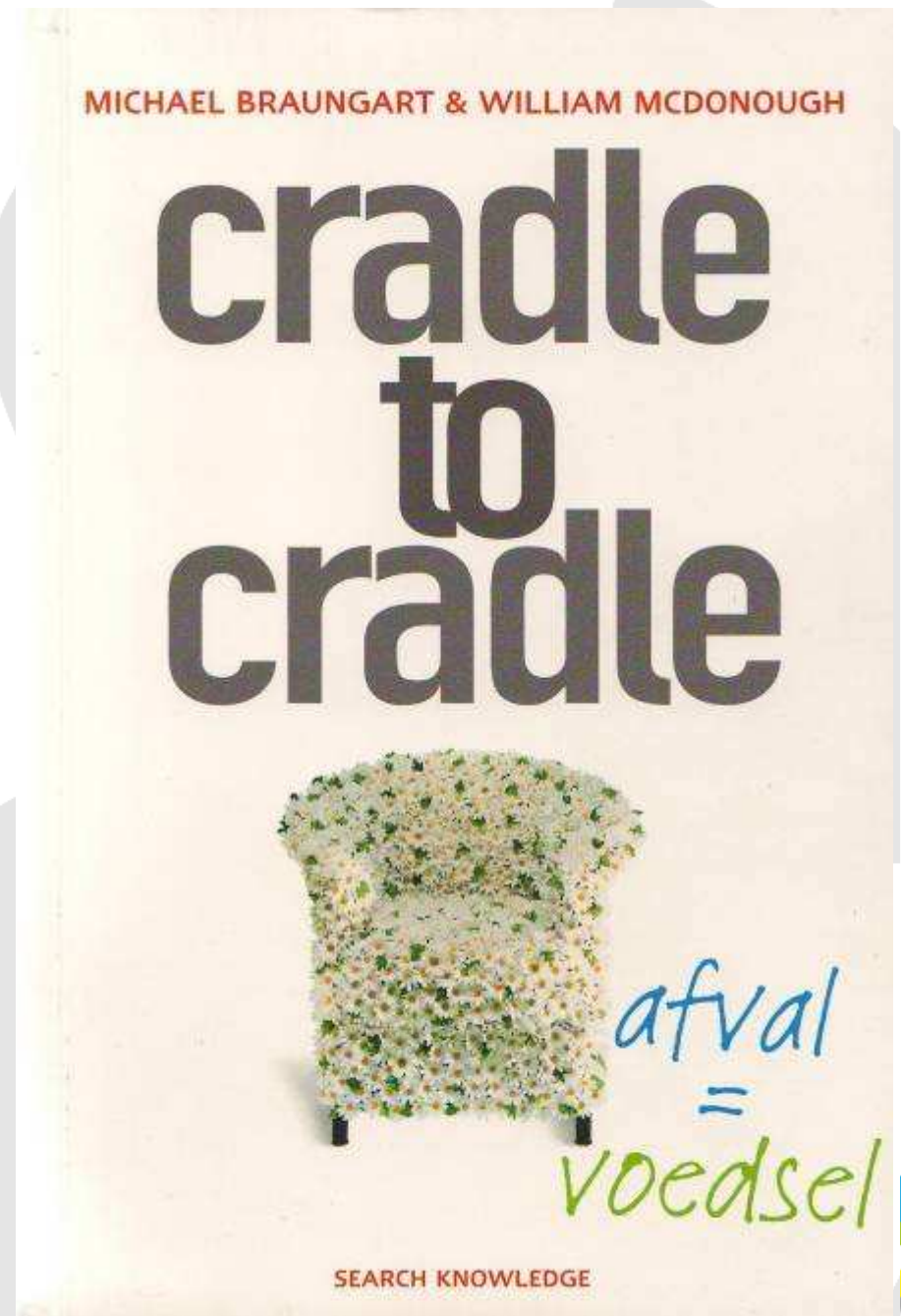
11

Gemeente Amsterdam over duurzaam contracteren en bestellen:

- ‘Wij verwachten dat uw inschrijving milieuvriendelijk is vormgegeven en wordt ingediend. U kunt hierbij rekening houden met aspecten als papiersoort, omvang en het vermijden van metaal en kunststof.
- De inschrijving is in ieder geval dubbelzijdig bedrukt; één exemplaar is voldoende. Daarnaast wordt de inschrijving per e-mail aangeleverd.’

C2C inspireert

- Braungart spreekt met alle wereldleiders
- Floriade Venlo 2012
- Stadsuitbreiding Almere (groei tot 350.000 inwoners in 2030)
- A2 Maastricht
- Minister Cramer : Nederland eerste C2C land

C2C begint bij doelstellingen en daar trouw aan blijven – Almere principes

1. Koester diversiteit
2. Verbind plaats en context
3. Combineer stad en natuur
4. Anticipeer op verandering
5. Blijf innoveren
6. Ontwerp gezonde systemen
7. Mensen maken de stad

Gemeente Almere

CO2 prestatieladder Prorail

Van: frans.vanduren@prorail.nl [mailto:frans.vanduren@prorail.nl]
Verzonden: woensdag 16 september 2009 9:34
Aan: Marieke Meulenbroek
Onderwerp: RE: Masterclass Duurzaam uit- en aanbesteden

Dame, heer,

Wellicht ten overvloede, maar toch aandacht voor een initiatief dat nu bij ProRail loopt

<http://www.prorail.nl/Zakenpartners/Aanbesteden%20en%20inkoop/Pages/CO2-Prestatieladder.aspx>

De genoemde 01 december 2009 is dichtbij.

Een en ander slechts ter kennisname.

Groet,

Frans van Duren.
ProRail/AKI
als projectleider Certificatie CO2-prestatieladder.

“ProRail zorgt voor voldoende, betrouwbare en veilige railinfrastructuur, op een transparante, zakelijke en maatschappelijk verantwoorde wijze. Ons doel is om de beste netwerkmanager van het spoor in Europa te zijn. Dat geldt ook op het gebied van veiligheid en milieu.

Vanaf 01 december 2009 beloont ProRail bedrijven die klimaatbewust produceren. Dat doen we door ze bij aanbestedingen een streepje voor te geven. In deze brochure leest u hoe dat in de praktijk werkt.”

Waar Instrumenten om duurzaamheid te meten

Hoe worden duurzame oplossingen getoetst en
waarop moet u als inschrijver zijn voorbereid?

Doel van maatlatten/zorgen van opdrachtgevers

- Objectiveren
- Zekerheid creëren
- Minimum eisen kunnen toetsen
- Classificeren kwaliteiten
- Ranking
- Afwegingen kunnen maken
- proportionaliteit, non-discriminatie, beschikbaarheid en verifieerbaarheid

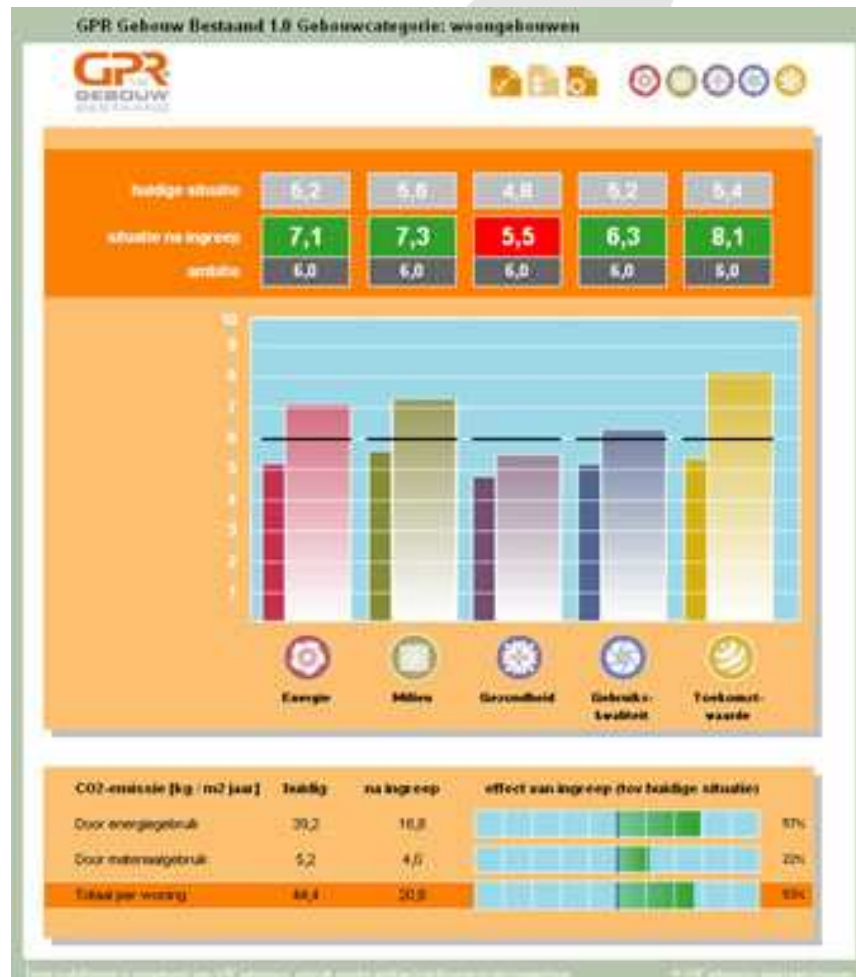
LCA-tools voor gebouwen

criterium	BREEAM	LEED	GreenCalc+	Eco-Quantum
prestatiegericht	+	+	+	-/+ ¹
objectief/robuust	0 ²	0 ²	+	+
eenvoudig	-/+ ³	-/+ ³	0	0
transparant	0/+ ⁴	+	0	+
kwalificerend	+	+	+	+
internationaal	+	+	-	-
harmoniserend	+	+	nvt	nvt
betaalbaar	-	--	+	+
compleet	++	++	+	0
- bouwfasen	gebiedsontwikkeling tot beheer	gebiedsontwikkeling tot beheer	gebouwoontwerp en renovatie	gebouwoontwerp
- schaalniveau	kavel tot bouwdetail	gebied tot bouwdetail	kavel tot bouwdetail	gebouw tot bouwdetail
- thema's	integraal, CO ₂	integraal	materialen, energie, water, mobiliteit, CO ₂	materialen, energie, water

- 1 EQ is bedoeld als verbeterinstrument, maar het kan eventueel worden ingezet voor prestatiebepaling
- 2 ligt enigszins aan de beoordelaar, die het voldoen aan de criteria verschillend kan interpreteren
- 3 dubbelop: eenvoudig qua scoreverbeelding, maar niet de bepaling daarvan
- 4 minder helder over multicriteria-analyse

Rekentools, met geharmoniseerde databases

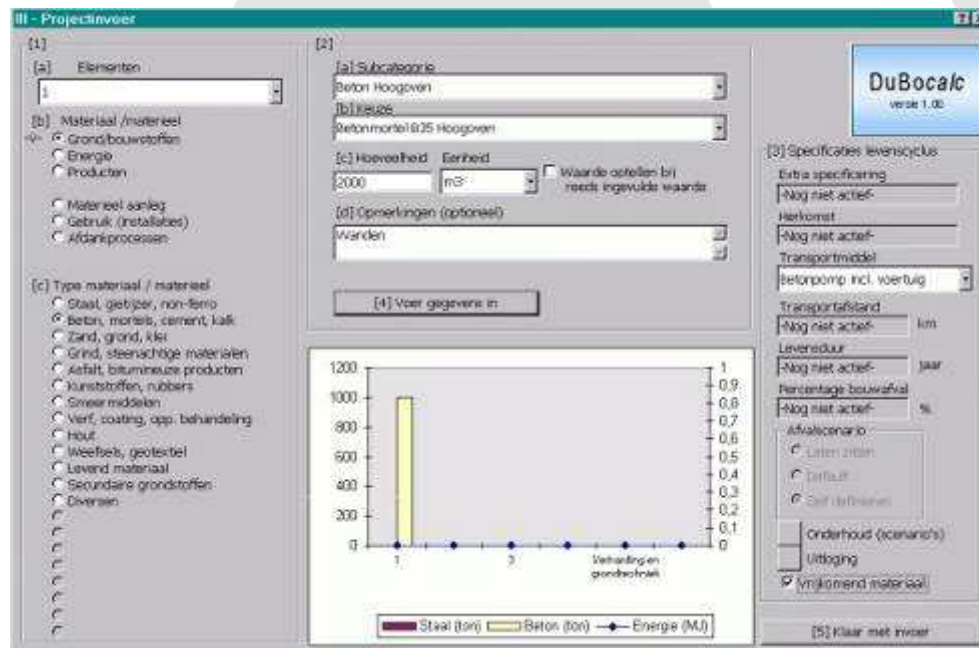
GPR

Bestaande bouw

- GPR Gebouw® werkt snel, eenvoudig en betrouwbaar
- binnen 4 uur inzicht in (verbetering) kwaliteit en duurzaamheid gebouw voor bestaande situatie en situatie na ingreep
- effect van iedere afzonderlijke maatregel op duurzaamheid direct zichtbaar
- maakt gebruik van referentiewoningen
- sluit aan op EPBD, NEN-normen en Bouwbesluit
- materiaal module gebaseerd op levenscyclusanalyse (LCA)
- materiaalmodule maakt gebruik van landelijk geharmoniseerde methode en materiaalgegevens
- geeft behaalde CO2-reductie

Dubocalc

Werkt als rekenprogramma Ibiscalc
Milieuscore voor gehele levensduurcyclus

Greencalc+

Milieu Index Gebouw		MIG
nauwkeurigheid oplevering	± .. %
<i>minder milieubelastend</i>		
A		≥ 234
B		≥ 216
C		≥ 198
norm anno 2007	D	163-197
	E	≤ 162
	F	≤ 144
	G	≤ 126
<i>meer milieubelastend</i>		
Milieu Index Bedrijfsvoering	materiaal energie water	ABCDEFG ABCDEFG ABCDEFG
MIB	... jaar	

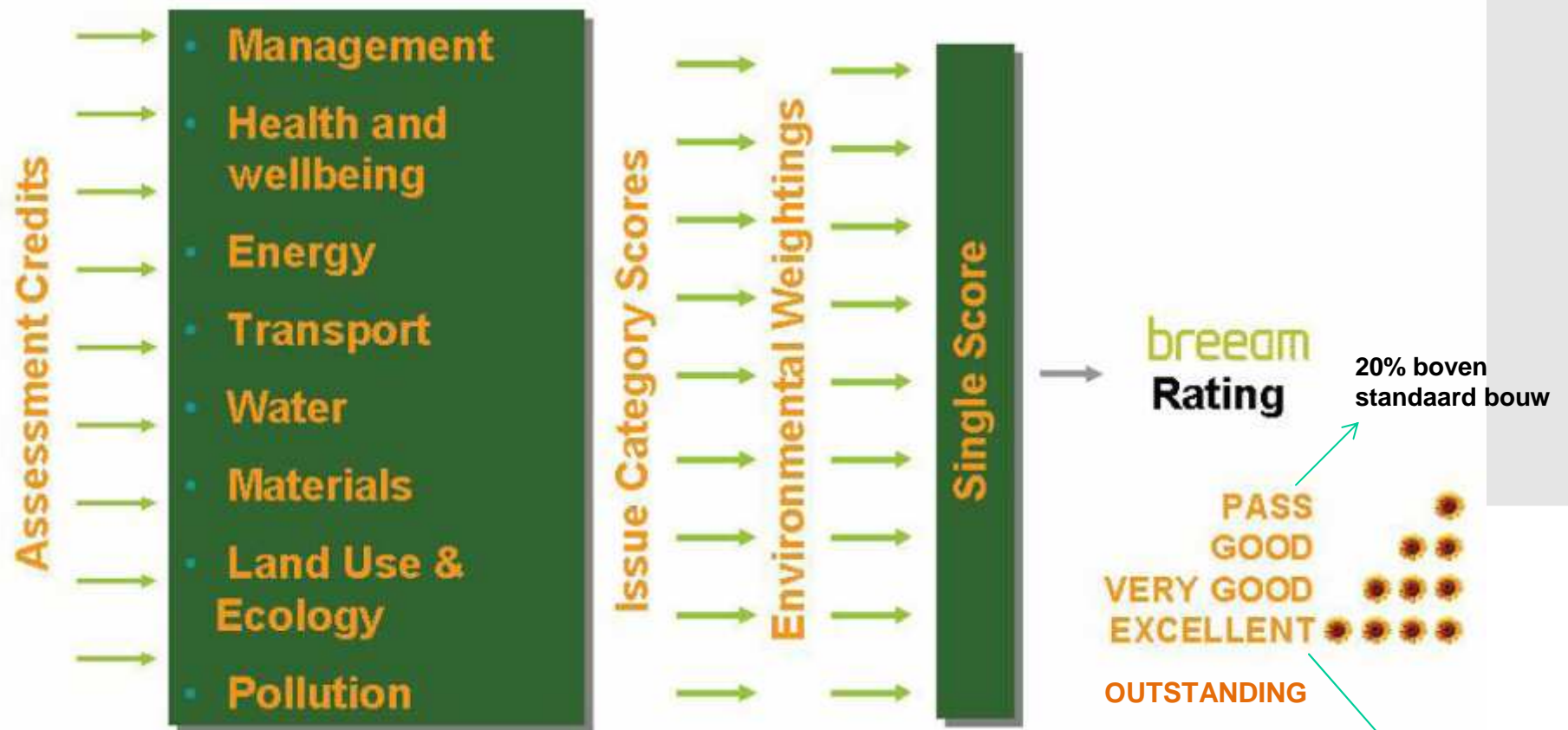
Milieu-index

De duurzaamheid van een woning, school, kantoorgebouw, winkel, gezondheidscentrum of wijk wordt in GreenCalc+ uitgedrukt in één overzichtelijk getal, de milieu-index.

Hierbij wordt het gebouw of de wijk beoordeeld op de aspecten energiegebruik, watergebruik, materiaalgebruik en mobiliteit.

BREEAM *(BRE assesment Method)*

Dutch green building Council

BIJLAGE 2 Dubotools, gebouwgebonden

Tools voor gebouwde omgeving

nr	Type instrument	Schaalniveau				Bouwfase				
		detail	gebouw/object	wijk	stad	initiatief	plan/ontwerp	uitvoering	beheer	renovatie
1	NP Stedebouw: Nationaal Pakket Duurzame Stedebouw		X	X	X	X	X	X		
2	NP GWW: Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Grond-, Weg- en Waterbouw		X	X			X	X		
3	NP Nieuwbouw: Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Woningbouw en Utiliteitsbouw - Nieuwbouw	X	X				X	X		
4	NP Beheer: Nationaal Pakket Duurzaam Bouwen Woningbouw en Utiliteitsbouw - Beheer	X	X						X	X
7	EPA: Energie Prestatie Advies	X	X						X	X
9	Greencalc+	X	X	X			X	X		
10	Eco-Quantum	X	X				X	X		
13	DuBes: Duurzaam Beslissen	X	X	X		X	X			
14	Groene Hypotheek	X	X				X	X		X
16	DCBA-methode	X	X	X		X	X			
17	Dubo op maat	X	X			X	X	X		
22	GPR-gebouw: Gemeentelijke Praktijk Richtlijn	X	X			X	X	X		
34	ROMBO: Ruimtelijke Ordening en Milieu Beleidsontwerp		X	X		X	X			
35	MILO: Milieukwaliteit in de leefomgeving		X	X		X	X			
39	Energiescan GWW	X	X						X	X
40	Toolkit duurzame woningbouw	X	X			X	X	X		
41	EPCheck		X				X			
42	EP Varianten Utiliteitsgebouwen		X				X			
43	EPC en kosten	X	X				X			
45	Dubo Calc	X	X				X			
46	Toetslijst gezond en veilig wonen	X	X						X	
47	Menukaart Milieumanagement	X	X				X	X		
48	Menukaart Duurzaam Inkopen	X	X				X	X		
49	Leefstijlen en woonbeleving	X	X	X		X	X			X
51	Woonconcepten voor milieubelaste gebieden		X			X	X			
52	Installatie Performance Scan		X						X	
54	Strategisch voorraadbeleid		X	X		X			X	
55	WoonWijzerWizard	X	X						X	

Hoe kunnen marktpartijen zich voorbereiden: Ken je klant!

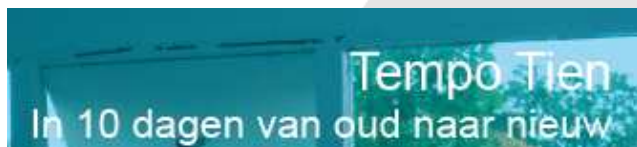
‘Ken je klant!’ – de rode draad

- Kam het beleid van je og's uit
- Ontwikkel zelf producten en loop een stap vooruit, maar:
- Stem ook af op inkoopbeleid og's
- Match je leveranciers en onderaannemers met beleidsaandachtspunten OG
- Nu nog belangrijker om met vaste partners te werken
- Ontwikkel en onderhoud een relatie met aanbestedende opdrachtgevers

Anderzijds:

‘Nefit, Nokia, Apple of de aanbieders van ringtones zitten echt niet te wachten op vernieuwingsimpulsen van hun opdrachtgevers voor ze in beweging komen. Zij bedenken zelf waar een markt voor is.’

Uit de praktijk: Ken uw klant!

Tempo Tien
Complete woning-
verbetering in 10 dagen
Binnen 10 werkbare werkdagen
verbeteren wij uw woning aan
de binnenzijde.

Door deze korte bouwtijd heb-
ben bewoners minder overlast.
Binnen 10 dagen is de woning
gereed.

De seriematige aanpak zorgt
voor efficiëntie en kostenbe-
sparing. De opdrachtgever hoeft
geen wisselwoning beschikbaar
te stellen. Bewoners kunnen in
hun eigen woning blijven tijdens
de verbouw. Ook de communi-
catie met de bewoners nemen
wij voor onze rekening.

VS

Motieven om aan MVO te doen

Resultaten Onderzoek onder 100 grootste bedrijven (PWC, juni 2008)

- Overheid vereist het
- License to operate (vergunningen, omgeving, milieubelangen)
- Investeerders vragen erom
- Klant vraagt erom

Doorlopend invloed uitoefenen op 'koopproces' van de opdrachtgever

- Zorgen dat u top of mind staat
 - Behandel een aanbestedende opdrachtgever als 1 op 1 klant
 - Identificeer uw sterke punten
 - Ga dus in regelmatig in gesprek

Effectief inschrijven op aanbestedingen begint vóór de
aanbesteding:

Top of mind staan, hoe doe je dat?

Aanbestedingsproces

Uitgangspunten en beïnvloeding koopproces

- Aanbiedingstraject

- Top of mind staan

- Aanmelden prekwalificatie

- Opstellen aanbieding

- Dialoofase

- Aanscherpen aanbieding

- Inschrijven

- Overeenkomst sluiten

- Realiseren

- Afronden en evaluatie

- Aanbestedingsdossier

- Marktanalyse en marktconsultatie

- Selectiefase

- Keuze uit aanbieders

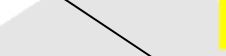
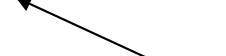
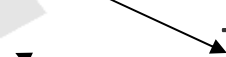
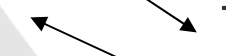
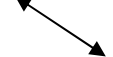
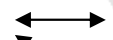
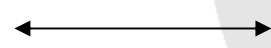
- Vraagspecificatie & Inschrijvingsleidraad

- Aanbestedingsfase met dialoogrondes

- Gunningsfase

- Basisovereenkomst met annexen

- Afronden en evaluatie

Hoe zorg ik ervoor top of mind te staan?

Hoe geef ik onze potentiële klanten een ervaring waarover ze positief met anderen praten: klanten helpen

+/+

innovatie

Ambassadeurs

Nieuws

Uiterlijk, huisstijl, wagenpark

Advertenties, mailings en brochures

Verkoopverhalen

-/-

Niet afwachten, maar brengen: BAM

- Koploper
- Visies:
 - Green up
 - CO2-desk
- Productniveau
 - Leab

Duurzaam asfalt
voor 'groene'
gemeenten

Reductie van CO₂-emissie
in de praktijk

► Uitgerekend CO₂-emissie

Organiseer een bijeenkomst met opdrachtgevers en opdrachtnemers

The screenshot shows a website for Van den Heuvel Werkendam B.V. The navigation menu includes: Bedrijfsinfo, Expertises, Projecten, Referenties, Vacatures, and Contact. The main content area features a photograph of a construction site. To the right of the photo, it says "In samenwerking met:" followed by the logo of Gemeente Gorinchem. Below the photo, the text reads "SYMPOSIUM EMVI" and "VERNIEUWEND AANBESTEDEN". A large blue banner at the bottom of the content area contains the text "Leidraad Aanbesteden". The company logo "VAN DEN HEUVEL WERKENDAM B.V." is visible on the left side of the page.

De Zeven Zekerheden van **GMB•SURE**

De Zeven Zekerheden van **GMB•SURE**

1. Waardeketenaanpak
2. Budget grip
3. Stop en Go communicatie
4. Project risico analyse
5. Omgevingsinteractie
6. Klantgedreven evaluatie
7. Maatwerkgarantie

Maak uw eigen duurzame USP (Unique Selling Point)

- Waarom bent u uniek?
 - Waarom u en niet uw concurrent?
- Waarom kiest een prospect voor u?
- What is in it for me?
- Uniek is meer dan anders
- Uniek is niet altijd tastbaar
- Creëer uw USP
- Gebruik uw USP

Bedankt voor de aandacht!